

נערה שנתפתה פרק רביעי כתובות

מז.

(א) לעיל מ: [מנ]: קדושין ג: (ב) [קדושין יג: וש"מ, א] [שם ה: וש"מ, ד] לקמן מ: פט: ב"מ ח: (ס) [דברים כב, ו] [במדבר לו, ו] [ש"ב, ח] ג"י מהרש"א דמתני' דהכא הו' לנדרין וכ"ל, ט) ודף מג: (י) ובידו שלמי אמר טעם אחר שלל תנובו משל בעלה ומאמר מתאלי. ת"ן, ס) ובה מיתרלא פירכא אחרימא דלמאי איצטריך און כסף ואלא חסד חד לנזרות וחד לנערות לנזרות חד וע"כ מוקמינן לנערות דלי לנזרות אמאי איצטריך למה לא ע"כ דהוי מוקמינן לה לנזרות והוי דקדישין מלמתי דמעשה דיה דנזרות לאב ויש מפרשים דלי לא ק"ו דפרשין ה"א דמאי מנזין לה ולמה לא צ"כ לנזרות שנתארסה ומגשרה שאינו יכול למוכה דכיון שפירש עליה ע"כ דמ"כ דקדושין שז' אינו יכול למוכה והקשה ה"ר ידידיה מניינבורק אמאי איצטריך ק"ו ע"כ לא מלי מנזן נערה דלי מני מנזן אמאי איצטריך למה דמנזין לה לנזרות דהיינו ולא לנזרות ומגשרה מדאצטריך בנזרה ודמיהו אין זה כל כך פשוט לכך נקט ק"ו דהסם בפשיטות,

משום איבה. דכיון דלניו חייב צנוותיה אי אהרת מליאתה שלה איכה איבה ולא זיין לה מו: הא דזכי ליה רחמנא לאב למיסרה לחופה. כדמכ"ב) את צמי נתתי כל נתיבות שבה צממע ואותו היום אינה עושה מלאכה היכי מצי כו': **פקעסה.** צטילומה: **אלא קטנה לא זריכה קרא.** דקשיא לך לעיל אימא ה"מ קטנה דמני מנזן לה לאו קשיא היא: **כי איצטריך קרא לנערה.** ואע"ג דעיקר קרא צקטנה כתיב מיהו קרא יתירא הוא דכתיב למה לא לקושי צמ למה להיקישא דנערה אחיה: **צנועיה.** גזי הפרת נדרים כתיב והכי קאמר צנועיה צרשות אציה היא. וכי תימא הא צדקא כתיב¹) כי הניח אציה אותה אי לאו האי הוה אמינא צקטנה משמע: **ומינע ולא פריק.** לפיכך תקנו לו פירות כדלמנר לקמין²) ופירקונה תחת פירות דליכניהו בעל וכל פדיונה יהי עליו אם רצ אם מעט דלי אמרת לינמיניהו ויפדוה מהס אם תהיה צדויה ומנין דלא מלו והשתא יהי מדדיה: **כיסא נקיעא.** כיס מלא מעות יש לה כסגולה ועד גת לא נתינת מהס עמה תפדה את עצמה ואם יחסר אני לא אשליס: **כסב לו פירות כסות וכלים.** פסק לה האב צנוותיה שתכניס לצעלה מנטלטלין כגון פירות תלושין וכסות וכלים וכתבן לה מן האירוסין: **ומסא.** צאירוסין לא זכה כו': **לימא פלוגתא כו'.** דמ"ד צעלה יורש נדונייתה מן האירוסין כרצון דלמרי את מת הוא גובה את הכל מנה מלמתי ומוספת אלמא כתומכה קיימא כאלו נישאת אס מתה אינה נמי ירית אינה נדוניה שאף היא צתון השטר נכתבה דהכי כתבין דל נדוניה דהנעלה ליה מצי אנה כך וכך וצני ואוסף לה מדליה כך וכך: מ"ד

משום איבה: במעשה ידיה: **מגלן** ⁶ **דאמר רב הונא אמר רב מנין שמעשה הבת לאב שנאמר וכי ימכור איש את בתו לאמה מה אמה מעשה ידיה לרבה אף בת מעשה ידיה לאביה ואימא הני מילי קטנה דמצי מזבן לה אבל נערה דלא מצי מזבן לה מעשה ידיה הוה מסתברא דאביה הוה דאי ס"ד מעשה ידיה לאו דאביה אלא הא דוכי ליה רחמנא לאב למיסרה לחופה היכי מצי מסר לה הא קמבטל לה ממעשה ידיה ⁷ פריך רב אחאי אימא דיהיב לה שבר פקעתה אי נמי דמסר לה בליילא אי נמי דמסר לה בשבתות וימים טובים אלא קטנה לא צריכא קרא השתא זבוני מזבין לה מעשה ידיה מובעי [אלא] כי איצטריך קרא לנערה: בהפרת נדריה: **מגלן** דכתיב ² **בצנועיה בית אביה:** ומקבל את גיטה: **מגלן** דכתיב ³ **ויצאה והיתה** ⁴ **איתקוש יציאה להווייה:** ואינו אוכל פירות בחייה: ת"ר האב אינו אוכל פירות בחיי בתו רבי יוסי ברבי יהודה אומר האב אוכל פירות בחיי בתו במאי קמיפלגי ת"ק סבר בשלמא בעל פריק אלא אב מאי איכא למימר דמינע ולא פריק בלאו הכי פריק לה ור' יוסי בר' יהודה סבר אב נמי מינע ולא פריק סבר כיסא נקיטא עילוה תיזיל ותפרוק נפשה: ניסת יתר עליו הבעל שהוא אוכל כו': ת"ר כתב לה פירות כסות וכלים שיבואו עמה מבית אביה ומה לא הבעל דבריהם הללו. משום ר' אמר וזה הבעל בדברים הללו. (והרב מפרש שאם מתה אחר שנשאת אע"פ שהנכסים בבית אביה וזה הון הבעל כדומה לקמן בהלכתין גבי מסר האב לשלוהי הבעל שאפי' מסרה להם ומתה וזה הבעל לירש כפי נדונייה ואפי' הן בבית אביה ולא באו הבעל והכא מיירי דכיון שמתה מן האירוסין ועדיין לא נשאת ומשי"א לא זכה בהון הבעל איליבא דת"ק) פ"י דאביה כתב ליתן לה מטלטלים בנדוניא ולא הספיק לתת לה עד שמתה וכבר נשאת אע"פ שבעל יורש את אשתו וכל נכסי נדונייה הן שלו כיון שעדיין לא הספיק האב ליתן לבתו ולא באו לידה עד שמתה א"כ הבעל יורשה דאדפתיה דהכי קיבל אנפשיה שיתגם לבתו ולא לבעלה ור"ז היה אומר וזה כיון שכתב עליו ליתן ה"ה ככל נכסי נדונייה והלכתא כתיב ואילו זקפן עליו במלוה ולא כתב לשם מוהר אלא כתב לו שחייב לו וכך וזה בהן דכאילו נתנן לו דמי:**

משום איבה. פירש צקוטטרס כיון דלניו חייב צנוותיה אי אהרת מליאתה לענמה איכה איבה ולא זיין לה ולר"י נראה איבה דמליאתה היינו שלא יקדשנה למנוול ומוכה שמין והא דלמרינן צפ"ק דצ"מ (דף יב: ושם) גזי מליאת בנו וצתו הקטנים לא קטן קטן ממש אלא גדול וסמוך על שולחן אציו וזה קטן קטן ואינו סמוך על שולחן אציו זהו גדול היינו דווקא צקטן אצל צקטנה אפילו אינה סמוכה על שולחן אציה הויא יקדשנה למנוול ומוכה שמין ולשמאל דלמנר תסס קטן קטן ממש אפי' אין סמוך על שולחן אציו משום דצשעה שמואלא מריכה אלא אציו ז"ל לפ"י ⁸ דמתני' דהסם לנדרין קטני קטנה אפילו צאינה סמוכה נערה צמסוכה וגדול הסמוך על שולחן אציו הוי מליאתו לענמו לשמואל דליכא למיחש כולי האי לאיבה צניס כמו צנזות דזילא צבו מילתא לחור על הפתחים אצל קשה לפ"י דפשיטא ליה לעילי' דמליאתה לחמר מיתת האב לענמה אע"ג דנזיונית מן האחין ומה שפירש צקוטטרס לעיל דלכ"י פשיטא ליה דלענמה דלא שייך צבו איבה כיון דצבל כרחייהו מיתונא אין נראה לרשב"א דשייך איבה אפילו היכא דקא מיתונא צעל כרחייהו שלא יעריחיהו כל שעה לז"צ צנוות כדמוכח לקמן בפרק אלמנה (דף נה: ושם) דאלמנה מעשה ידה ליתומים אע"ג דצעל כרחייהו ולא פריק ליה אמר של צבל אלמא מיתונא איבה דלמנר בפרק אע"פ (לקמן דף נח: נח) מזוני עיקר ומעשה ידה משום איבה ולפי ר"י ניחא ואע"ג דמליאת אשה לצעלה אינה אלא משום איבה ⁹ ואמר בפרק אלמנה (לקמן דף נז: ונז) דגזי יתומים תיהו לה איבה והיא אציה לאו משום מוונות הוא דלא דמיא למעשה ידה אלא איבה דקטטה וצקטטה דידה ודיתומין והצת עס האחים לא חיישינן כיון דליכא איבה דמוונות ועוד נראה:

לר"י דמליאתה דמיא דקדושה דהוי דאב אפילו אינה סמוכה על שולחן ומעשה ידה נמי אפילו אינה סמוכה הויא העדפה דאב: **דוכי** איה רחמנא **לאב** **צמימסרה** לחופה. פירש צקוטטרס דכתיב את צמי נתתי כל נתיבות שבה צממע ואותו היום אינה עושה מלאכה היכי מצי כו': **פקעסה.** צטילומה: **אלא קטנה לא זריכה קרא.** דקשיא לך לעיל אימא ה"מ קטנה דמני מנזן לה לאו קשיא היא: **כי איצטריך קרא לנערה.** ואע"ג דעיקר קרא צקטנה כתיב מיהו קרא יתירא הוא דכתיב למה לא לקושי צמ למה להיקישא דנערה אחיה: **צנועיה.** גזי הפרת נדרים כתיב והכי קאמר צנועיה צרשות אציה היא. וכי תימא הא צדקא כתיב¹) כי הניח אציה אותה אי לאו האי הוה אמינא צקטנה משמע: **ומינע ולא פריק.** לפיכך תקנו לו פירות כדלמנר לקמין²) ופירקונה תחת פירות דליכניהו בעל וכל פדיונה יהי עליו אם רצ אם מעט דלי אמרת לינמיניהו ויפדוה מהס אם תהיה צדויה ומנין דלא מלו והשתא יהי מדדיה: **כיסא נקיעא.** כיס מלא מעות יש לה כסגולה ועד גת לא נתינת מהס עמה תפדה את עצמה ואם יחסר אני לא אשליס: **כסב לו פירות כסות וכלים.** פסק לה האב צנוותיה שתכניס לצעלה מנטלטלין כגון פירות תלושין וכסות וכלים וכתבן לה מן האירוסין: **ומסא.** צאירוסין לא זכה כו': **לימא פלוגתא כו'.** דמ"ד צעלה יורש נדונייתה מן האירוסין כרצון דלמרי את מת הוא גובה את הכל מנה מלמתי ומוספת אלמא כתומכה קיימא כאלו נישאת אס מתה אינה נמי ירית אינה נדוניה שאף היא צתון השטר נכתבה דהכי כתבין דל נדוניה דהנעלה ליה מצי אנה כך וכך וצני ואוסף לה מדליה כך וכך: מ"ד

הבעל בדברים הללו לימא בפלוגתא דרבי אלעזר בן עזריה ורבנן קמיפלגי דתנן **נתארמלה או נתגרשה בין מן הנשואין בין מן האירוסין גובה את הכל ר"א ב"ע אומר מן הנשואין גובה את הכל ומן האירוסין בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה שלא**

תורה אור השלם
1. וכי ימכר איש את בנו לקמה לא תצא צארת העקרים: שמוח כא ו
2. אלה הקקים אשר צדה י את משה בין איש לאשתו בין אב לבתו בצעריה בית אביה: במדבר ל יז
3. וצא מביטו וקלכה וקדחה לאיש אחר: דברים כד ב

גליון הש"ם
גמ' דמסר לה בשבתות וי"ב קשה לי הא מ"מ שייך צטול מלמתי דהא יוכלה לעשות דברים התמיים לתחור תלס ולשמור פירות וכדומה דהא שכי שפת לוכא דרנא דלמסורא דלמרימא ונ"ע:

הגהות הב"ה
(א) תוס' ד"ה תב וכו' הא קמי שכתב לה שיבואו:

מוסף רש"י
גובה את הכל. בין כמות של תנאי צ"ל דהיינו מנה לאלמנה ומלמתי לנזולה בין המוספת ב"ח (פ"ג).